

**Opinia do ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej
(druk nr 346)**

Uchwalona w dniu 26 stycznia 2007 r. ustawa o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, wypracowana przez Sejm na podstawie projektu rządowego z druku nr 1257, zawiera regulacje dotyczące:

- jednolitej płatności obszarowej,
- płatności uzupełniającej,
- płatności cukrowej.

Ustawa uwzględnia zmiany w regulacjach prawnych Unii Europejskiej ustanawiających systemy wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej oraz zasady wdrażania wzajemnej zgodności oraz systemu administracji i kontroli w tym zakresie. Ponadto, w związku z objęciem od 1 stycznia 2007 r. płatnościami bezpośrednimi rolników prowadzących uprawę roślin energetycznych, ustawa zawiera regulacje dotyczące płatności z tytułu tych roślin. Regulacje w tym zakresie wypracowane zostały na etapie prac sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Merytoryczne rozwiązania unijne dotyczące płatności bezpośredniej, płatności uzupełniającej oraz płatności cukrowej wskazane zostały w art. 1 ustawy.

Zakres ustawy obejmuje:

- zadania i właściwość organów i jednostek organizacyjnych w sferze płatności,
- zasady i tryb przyznawania płatności,
- zasady i tryb przeprowadzania kontroli oraz
- zasady i tryb wypłaty świadczeń.

Ustawa zastępuje dotychczas regulującą te zagadnienia i uchwaloną przed przystąpieniem do Unii Europejskiej ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru.

Agencją płatniczą, jak dotychczas, będzie Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa a płatności przyznawane będą na wniosek rolnika w drodze decyzji administracyjnej przez kierownika biura powiatowego Agencji.

Zmiany dotychczas obowiązujących rozwiązań obejmują następujące zagadnienia:

- wykluczono możliwość ponownej w ciągu jednego roku wypłaty na dany obszar gruntu (art. 7 ust 5 i 6),
- w niektórych sytuacjach, w celu przyspieszenia procedury, zmieniono podmiot upoważniony do wydania aktu wykonawczego, tj. zamiast Rady Ministrów wskazano ministra właściwego do spraw rolnictwa (art. 17 ust. 1, art. 24 ust. 6), który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określać ma, między innymi, stawki płatności uzupełniających i stawki płatności cukrowej,
- poprzez rozszerzenie wytycznych do wydawania aktu wykonawczego wprowadzono możliwość zróżnicowania wysokości płatności uzupełniających od liczby zwierząt posiadanych przez rolnika (art. 17 ust. 2),
- zmodyfikowano zasady postępowania administracyjnego, mające zastosowanie do rozstrzygania spraw w drodze decyzji administracyjnych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (art. 3). Modyfikacja uzasadniona jest potrzebą usprawnienia, uproszczenia i obniżenia kosztów postępowań w sprawie przyznania pomocy. Kierunek tych zmian i sposób regulacji jest w opinii Biura właściwy. W nowelizacji przyjęto, że zasadą będzie stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego a wyjątki od zasad kodeksowych zostały określone w nowelizacji bądź będą wynikać wprost z przepisów unijnych. Regulacja taka jest analogiczna do przyjętej w ustawie rozpatrywanej przez Senat na poprzednim posiedzeniu, dotyczącej wspierania obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i uwzględni uwagi i zastrzeżenia zgłoszone przez Biuro Legislacyjne do rozwiązania przyjętego 18 października 2006 r. w nowelizacji ustawy dotyczącej Agencji Rynku Rolnego.
- zmieniono termin rozpatrywania odwołań od decyzji w sprawie przyznania płatności, który określony został na dwa miesiące (art. 19) a nie jak dotychczas 1 miesiąc,
- w art. 18 określono termin składania wniosków o przyznanie płatności (od 15 marca do 15 maja) i przyjęto zasadę nie przywracania tego terminu,
- w art. 21 oraz 22 uregulowano tryb postępowania agencji płatniczej w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego oraz w przypadku spadkobrania i warunków, które w

obu tych przypadkach umożliwiają przyznanie przejmującemu jednolitej płatności obszarowej, płatności uzupełniającej oraz płatności do upraw roślin energetycznych. Przepisy te dotyczą fazy postępowania administracyjnego przed wydaniem decyzji bądź przed jej doręczeniem. Po doręczeniu decyzji w sprawie przyznania płatności, płatność jest przedmiotem dziedziczenia (art.27),

- wprowadzono regulację umożliwiającą wykonanie unijnego obowiązku utrzymywania trwałych użytków zielonych na niezmienianej powierzchni (art. 28, 29, 44 i art. 54). Zmiana sposobu korzystania z użytków zadeklarowanych przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności, w określonych w rozporządzeniu unijnym sytuacjach, wymagać będzie zgody kierownika biura powiatowego Agencji,
- dodano upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określania terminu i wysokości zaliczkowych wypłat wszystkich płatności, jeśli Komisja Europejska upoważni Polskę do takich wypłat (art. 37 ust. 2),
- wprowadzono przepisy mające na celu zapewnienie możliwości prawnych szybkiego reagowania na zmiany przepisów unijnych w zakresie będącym przedmiotem ustawy. Zawarta w art. 41 delegacja ustawowa upoważnia Radę Ministrów do wydawania w takiej sytuacji rozporządzeń, których przedmiot został w miarę ściśle określony w pkt 1 - 3.

Ustawa zmienia trzy inne akty prawne, tj. ustawę z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (art. 50), ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności oraz ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.

W ustawie dotyczącej ARiMR uchyla się przepisy w sprawie dopłat do upraw roślin wykorzystywanych na cele energetyczne, bowiem regulacje w tej sprawie znalazły miejsce w uchwalanej ustawie. Ponadto zmienia się przepis dotyczący odwołania od decyzji w sprawie nienależnie pobranych środków na dopłaty. Od takiej decyzji nie będzie przysługiwało odwołanie lecz wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Agencji.

W ustawie dotyczącej systemu ewidencji definicje takich pojęć, jak gospodarstwo rolne, producent rolny i działka rolna dostosowane zostały do regulacji unijnych.

Ustawa dotycząca biopaliw likwiduje wymóg zawierania na okres co najmniej 5 lat umów kontraktacji lub dostawy z wytwarzającym biokomponenty lub z pośrednikiem, ograniczając okres zawieranej umowy do 1 roku.

Uwagi szczegółowe

Do art. 18

Przepis w ust. 2 wskazuje termin składania wniosków o przyznanie płatności. W ust. 3 ustawa likwiduje funkcjonującą na gruncie kodeksu postępowania administracyjnego instytucję przywracania terminu.

Zgodnie z art. 58 kpa, w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni on, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia i jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

Przyjęcie zasady nieprzywracania terminu do składania wniosków o przyznanie płatności, nawet w sytuacjach usprawiedliwionego i nieznacznego opóźnienia, należałoby poddać ocenie Senatowi.

Do art. 21

W art. 21 uregulowano tryb postępowania agencji płatniczej w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego. Umożliwia on przyznanie przejmującemu gospodarstwo jednolitej płatności obszarowej, płatności uzupełniającej oraz płatności do upraw roślin energetycznych. Należy wyjaśnić, dlaczego regulacje te nie dotyczą płatności cukrowej?

Do art. 41

Zawarta w art. 41 delegacja ustawowa upoważnia Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, których przedmiot został określony w pkt 1 - 3. Ma to umożliwić szybkie reagowanie na zmiany przepisów unijnych. Podobne rozwiązanie znajduje miejsce w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych. W kontekście tamtych rozwiązań, należy zwrócić uwagę na stosunkowo wąsko sformułowane wytyczne dotyczące przyszłego aktu wykonawczego oraz wyrazić opinię, że przedmiot przyszłego rozporządzenia nie może kolidować z regulacjami ustawy. Trudno jest, w związku z tym, ocenić racjonalność takiego rozwiązania.

Opracowała Hanna Kaśnikowska